

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Верховної Ради
Автономної Республіки Крим
18.09.2013 р. № 1391-6/13

ПРОГРАМА розвитку водного господарства Автономної Республіки Крим на період до 2020 року

Розділ I. Загальні положення

Програму розвитку водного господарства Автономної Республіки Крим на період до 2020 року (далі — Програма) розроблено відповідно до Закону України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства й екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року».

Водогосподарчий комплекс Автономної Республіки Крим є одним з визначальних факторів життєдіяльності населення, всієї соціально-економічної, виробничої і рекреаційної інфраструктури півострова.

Потенціал власних водних ресурсів Автономної Республіки Крим недостатній для забезпечення регіону водою, понад 80% потреби регіону у воді забезпечується за рахунок дніпровської води, яка надходить Північно-Кримським каналом. Дніпровська вода подається для зрошення сільськогосподарських культур, водопостачання міст Сімферополь, Керч, Феодосія, Судак і сільських населених пунктів.

В Автономній Республіці Крим зрошувальні системи були побудовані на площі 397,3 тис. га, з яких останніми роками поливається близько 135,0 тис. га (34%). При цьому врожайність зернових, що вирощуються на суходолі, становить 15—20 ц/га, на зрошенні — 50—60 ц/га; кормові, технічні, овочеві культури вирощувати без зрошення в Криму неможливо.

Побудовані в 70—80-ті роки минулого століття з урахуванням великого сільськогосподарського виробництва меліоративні системи морально й фізично застаріли, їхнє зношення становить 75—80%. Меліоративні мережі й об'єкти інженерної інфраструктури, які знаходяться на них, потребують реконструкції і технічного переозброєння, потрібна модернізація насосно-силового встаткування.

Необхідний комплексний підхід до вирішення проблеми, що передбачає відновлення й модернізацію як міжгосподарських, так і внутрішньогосподарських меліоративних систем з урахуванням сучасних водозберігаючих і енергозберігаючих технологій.

Відновлення зрошення — стратегічне завдання, що забезпечує продовольчу безпеку регіону, зростання зайнятості населення, основа розвитку й інтенсивного ведення сільськогосподарського виробництва.

Значна територія Криму потребує захисту від шкідливої дії вод, пов'язаної з підтопленням сільськогосподарських земель і сільських населених пунктів. У зоні можливого підтоплення перебувають понад 200 сільських населених пунктів і 8,5 тис. га сільгоспугідь. Основні причини цієї ситуації: незадовільний технічний стан дренажу й дренажних насосних станцій, невиконання заходів щодо відведення поверхневих стоків, замулення й засмічення русел річок.

Серйозну небезпеку для життєдіяльності населення можуть становити явища підтоплення територій внаслідок паводків, причиною яких є як природні, так і техногенні фактори. Для захисту територій від зазначених явищ, а також захисту водних ресурсів регіону від виснаження й забруднення необхідне виконання комплексу заходів.

Розділ II. Мета Програми. Шляхи й способи вирішення проблеми

1. Метою Програми є реалізація державної політики у сфері водного господарства, задоволення потреб населення й галузей економіки Автономної Республіки Крим у водних ресурсах, збереження й відтворення водних ресурсів, впровадження системи інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом, відновлення ролі меліорованих земель у продовольчому й ресурсному забезпеченні автономії, оптимізація водоспоживання, запобігання й ліквідація наслідків шкідливої дії вод.

Досягнення мети здійснюється на основі оптимального варіанта вирішення проблеми,

що передбачає системну реалізацію державної політики у сфері водного господарства, використання ресурсів держави й регіонів для забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку водного господарства.

2. Шляхи вирішення проблеми й досягнення мети:

впровадження ефективного, обґрунтованого й збалансованого механізму використання, охорони й відтворення водних ресурсів;

впровадження системи інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом;

підвищення технологічного рівня водокористування, впровадження маловодних і безводних технологій, розроблення більш раціональних нормативів водокористування;

виконання робіт з берегоукріплення й регулювання русел річок, будівництво й реконструкція гідротехнічних споруд, захисних дамб, розчищення русел річок, установа меж і впорядкування водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, розроблення схем комплексного протипаводкового захисту територій від шкідливої дії вод, удосконалення методів і технічних приладів для проведення гідрометеорологічних спостережень, прогнозування паводків;

забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних угідь, включаючи відновлення функціонування водогосподарсько-меліоративного комплексу, реконструкцію й модернізацію меліоративних систем і їхніх споруд, інженерної інфраструктури меліоративних систем зі створенням цілісних технологічних комплексів, впровадження нових способів поливу й осушення земель, застосування водо- і енергозберігаючих екологічно безпечних режимів зрошення й водорегулювання.

3. Прогнозні обсяги й джерела фінансування Програми наведені в Додатку 1.

Розділ III. Строки й етапи виконання Програми

Виконання Програми здійснюється у два етапи.

1. На першому етапі (2014—2016 роки) передбачається:

1) визначити межі прибережних захисних смуг відповідно до проектів землепорядкування, насамперед, на водних об'єктах, які є джерелами питного водопостачання;

2) здійснити першочергові заходи:

щодо відновлення й підтримки сприятливого гідрологічного режиму та екологічного стану малих річок;

щодо ліквідації наслідків шкідливої дії вод, захисту населених пунктів, виробничих об'єктів і сільськогосподарських угідь;

3) забезпечити функціонування меліоративних систем, здійснити реконструкцію й модернізацію їхньої інженерної інфраструктури, поліпшити екологічний стан зрошуваних земель;

4) удосконалити:

прямий водооблік і технології розподілу води на водогосподарчих системах;

моніторинг поверхневих вод і меліорованих земель, у тому числі шляхом розвитку автоматизованих спостережних мереж;

5) розробити регіональні схеми комплексного протипаводкового захисту територій від шкідливої дії вод.

2. На другому етапі (2017—2020 роки) передбачається:

1) впровадити систему інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом шляхом розроблення й виконання планів управління басейнами річок, застосування економічної моделі цільового фінансування заходів у басейнах річок, утворення басейнових рад річок, а також підвищення їхньої ролі;

2) реалізувати водозберігаючі й енергозберігаючі технології, що забезпечують підвищення функціонування водогосподарсько-меліоративного комплексу;

3) продовжити реалізацію пріоритетних проектів і заходів щодо захисту сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь, ліквідації наслідків шкідливої дії вод, реконструкції і модернізації інженерної інфраструктури меліоративних систем і поліпшення екологічного стану зрошуваних земель;

4) удосконалити організаційні, екологічні й економічні основи управління водним господарством.

Розділ IV. Напрями, завдання й заходи Програми

1. Основні напрями реалізації Програми: забезпечення розвитку меліорації земель і

поліпшення екологічного стану зрошуваних земель; захист сільських населених пунктів і сільгоспугідь від шкідливої дії вод.

2. Завдання Програми за кожним напрямом:

1) у напрямі забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних угідь, управління водними ресурсами:

утримання водогосподарсько-меліоративного комплексу;

забезпечення стабільного функціонування й екологічної безпеки меліоративних систем;

удосконалення нормативно-правової бази та організаційної структури водогосподарчого комплексу для забезпечення управління водними ресурсами й здійснення моніторингу вод;

2) у напрямі захисту сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод:

будівництво, реконструкція й капітальний ремонт гідротехнічних споруд, захисних протиаводкових дамб, берегоукріплювальних споруд, розчищення й регулювання русел річок і водойм, відновлення й підтримка сприятливого гідрологічного режиму й санітарного стану річок і водойм;

зменшення інтенсивності поверхневого стоку;

удосконалення організаційної структури водогосподарчого комплексу для забезпечення захисту територій від шкідливої дії вод.

Завдання й заходи, спрямовані на їхнє виконання, наведені за напрямами дії Програми в Додатку 2.

Розділ V. Очікувані результати та ефективність виконання Програми

Виконання Програми дасть можливість:

задовольнити потребу населення й галузей національної економіки в якісних водних ресурсах;

забезпечити ефективний захист територій і населення від шкідливої дії вод; мінімізувати можливі збитки, що спричиняються шкідливою дією вод;

удосконалити галузеву структуру водокористування;

підвищити ефективність і забезпечити екологічну безпеку водокористування;

зменшити залежність вирощування сільськогосподарських культур від несприятливих погодних умов;

забезпечити функціонування меліоративних систем і поліпшити екологічний стан зрошуваних і осушених угідь;

удосконалити систему управління водними ресурсами.

Очікувані результати виконання Програми наведені в Додатку 3.

Розділ VI. Організаційне й фінансове забезпечення реалізації Програми

Організаційне забезпечення виконання заходів Програми здійснюється у взаємодії органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, районних державних адміністрацій в Автономній Республіці Крим, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності.

Фінансування заходів Програми здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим і місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законом. Обсяг фінансування визначається щороку на відповідний рік з урахуванням реальних можливостей Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим і місцевих бюджетів.

Орієнтовний обсяг фінансування становить 3145,72 млн грн, із них за рахунок Державного бюджету України — 1294,43 млн грн, бюджету Автономної Республіки Крим — 35,5 млн грн, місцевих бюджетів — 2,44 млн грн, інших джерел, не заборонених законом, — 1813,35 млн грн, у тому числі за напрямами:

забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних угідь — 3111,9 млн грн;

захист сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод — 33,82 млн грн.